

**Tento materiál byl vytvořen v rámci projektu Operačního programu
Vzdělávání pro konkurenceschopnost.**

Projekt MŠMT ČR	EU PENÍZE ŠKOLÁM
Číslo projektu	CZ.1.07/1.4.00/21.2146
Název projektu školy	Inovace ve vzdělávání na naší škole ZŠ Studánka
Klíčová aktivita III/2	Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT

Sada č. I

Identifikátor DUM: VY_32_INOVACE_SADA I_ČJ , DUM 5

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vzdělávací obor: Český jazyk

Název: Doplněk

Autor: Mgr. Lenka Friedrichová

Stručná anotace: Přispívá k plnění ŠVP – pro 7. ročník – chápe syntax vět jednoduchých

Metodické zhodnocení: Za použití rozličných výukových metod umožní žákům pochopit vazby mezi větnými členy, vztahy závislosti – odučeno dne 23. 5. 2011 v 7.C

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Doplňěk

Doplňěk – je rozvíjející větný člen, který závisí na slovese, ale zároveň na podstatném jméně či na zájmeně v postavení podmětu nebo předmětu. S tímto jménem se shoduje, výjimkou je pouze případ, kdy je doplněk vyjádřen infinitivem.

Doplňěk – vyjadřuje vlastnost, kterou jméno za děje má nebo získává nebo se mu přisuzuje.

Doplňkem – bývá přídavné jméno (často ve jmenném tvaru), podstatné jméno, infinitiv, přechodník, někdy i číslovka nebo zájmeno.

Pozn. : Přechodník je ve větě vždy doplňkem.

Některé příklady: Muž se objevil *usmívaje se*.

Vrátili se *unaveni*.

Zvolili ho *za předsedu*.

Viděl jsem ho *kouřit* u kotelny.

Pozor – ve větě:

Petr vyrůstal jako jedináček. – najdete DOPLNĚK

Ale rozlišit od vět typu:

Je štíhlý jako proutek. – pouze přirovnání – PŘÍSLOVEČNÉ URČENÍ

Procvičování

- rozlište v následujících větách, ve kterých větách jde o přísudek jmenný se sponou a ve kterých větách se nachází doplněk.

RADA – po slovesech plnovýznamových následuje doplněk, po slovesech sponových (zopakuj si) následuje přísudek.

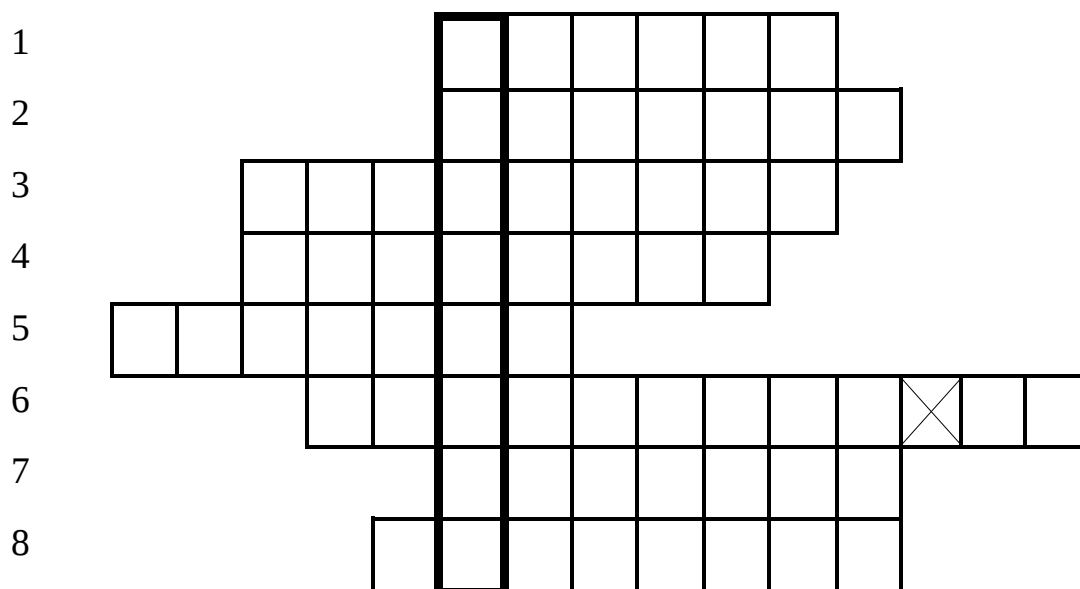
Doplňky podtrhni:

Stal se hercem. Známe ho jako herce z mnoha českých filmů. Vajíčka jím jen uvařená naměkko. Dítě volalo maminku celé uplakané. Mého tatínka jmenovali ředitelem závodu. Vždycky jsem považovala Milenu za svou nejlepší kamarádku. Vždycky to byl můj nejlepší kamarád. Můj tatínek se stal ředitelem závodu. Dítě hledající maminku bylo uplakané. Vidím tě rád. Jsem moc rád, že ses vrátil ze zájezdu spokojený. Už jsou vejce uvařená? Stal se mým nejlepším přítelem.

Ve větách vyhledej doplněk: (str. 91/1)

Chlapec vypadal opuštěný. Místo se zdálo pusté. Maminka se na nás dívala udivena. Martin udělal všechnu práci sám. Učitel stál u okna zamyšlen. Po těžké práci jsme se cítili unaveni. Dům se zdál neobydlen.

Křížovka

Legenda:

- 1) Vrátil se (opak odpočínutí).
- 2) Zdál se (opak lenivosti, pomalosti).
- 3) Zvolili ho (první muž na lodi).
- 4) Přišla domů (opak rozradostnění, nadšení).
- 5) Cítil se (opak smutku).
- 6) Utíkala (opak „dívajíc se vpřed“).
- 7) Považovali ho za..... (opak „prud’ase“).
- 8) Vybral si ho za (slušněji „kámoše“).

V odpovědi použij věty s doplňkem:

Jak bys měl sedět při psaní? Co jsi ho viděl dělat? Čím zvolili čeští stavové Jiřího z Poděbrad v roce 1458? Jak se cítíš, když máte sedm hodin vyučování po sobě? Jak bys měl ukládat šaty do skříně? V jaké náladě jsi přijel domů z prázdnin? Jak se vrátila domů maminka od kadeřníka? Za co byl Jan Hus prohlášen v Kostnici? Jak bys hodnotil americké akční filmy?

Správné řešení:

uvařená	=	holý doplněk
uplakané	=	(celé) rozvitý doplněk
za kamarádku	=	(svou nejlepší) rozvitý doplněk
ředitelem	=	(závodu) rozvitý doplněk... ve větě...“jmenovali...”
rád	=	holý doplněk
spokojený	=	holý doplněk
jako herce	=	holý doplněk

91/1 DOPLŇKY = opuštěný, pusté, udiven, sám, zamyšlen, unaveni, neobydlen

Ukázky odpovědí na zadané otázky:

Viděl jsem ho plavat. Cítím se unaven. Přijel jsem z prázdnin veselý. Americké filmy hodnotím jako komerční. atd.

Křížovka: řešení

- 1) unaven, 2) čiperný, 3) kapitánem, 4) naštvaná, 5) šťasten, 6) ohlížeji se, 7) klid'ase, 8) kamaráda.

Použité zdroje:

STYBLÍK, Vlastimil a kol. *Český jazyk pro 7. ročník základní školy a pro odpovídající ročník víceletých gymnázií*. 2. vyd. Praha: SPN, 2004. ISBN 80-7235-103-6, s.123-124.

KRAUSOVÁ, Zdeňka, TERŠOVÁ Renata. *Český jazyk 7 učebnice pro základní školy a víceletá gymnázia*. 1. vyd. Plzeň: Nakladatelství Fraus, 2004. ISBN 80-7238-320-5, s.79.91

KRAUSOVÁ, Zdeňka, TERŠOVÁ Renata. *Český jazyk 7 pracovní sešit s přehledem učiva pro základní školy a víceletá gymnázia*. 1. vyd. Plzeň: Nakladatelství Fraus, 2004. ISBN 80-7238-321-3, s.36